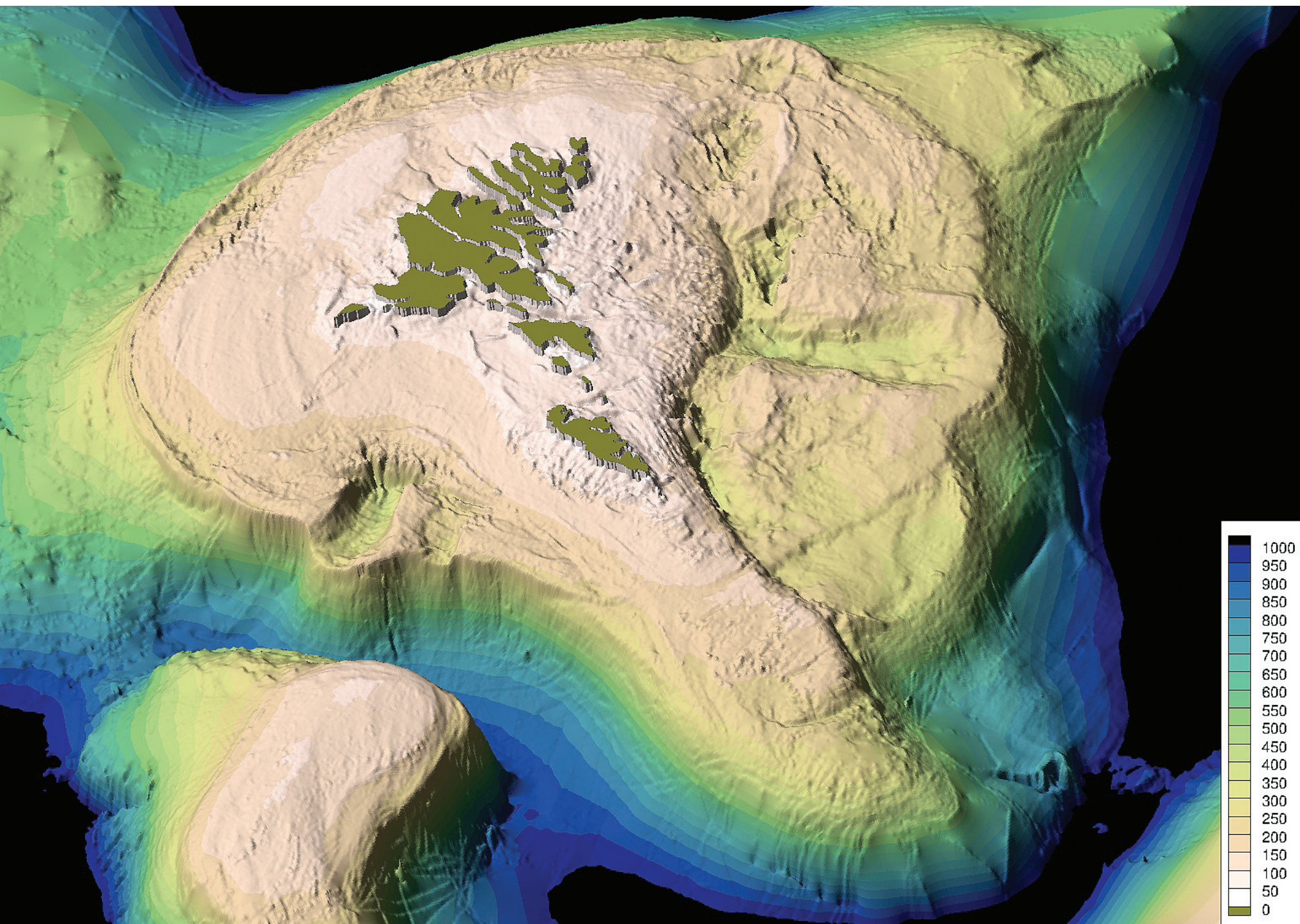

Dæmi um botnkort, sum er framleitt á Náttúruvísindadeildini í sambandi við teldusimuleringar av sjóvarfalsrákinum

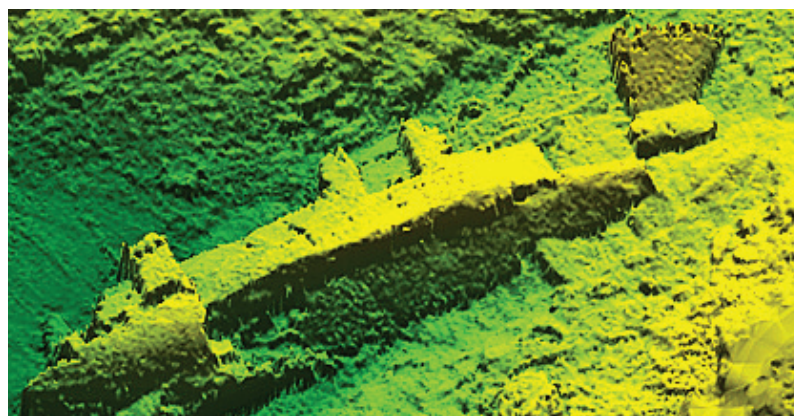
UNIVERSITY OF THE FAROE ISLANDS

norðanfyri. Í fyrsta umfari kann hetta tykjast natúrligt. Men um hugt verður nærri eftir, so sæst, at rennurnar eru smalastar úti á landgrunninum, og síðani breiðkast inn ímóti landi. Á landi vita vit, at smáir lókir so líðandi vaksa til breiðar áir, so hvørt tær nærkast sjónum. Er tað, vit síggja á botninum norðanfyri, leivdir av stríðum streymum uttan av landgrunninum og inn ímóti landi? Kann hugsast, at talan er um smeltivatn av stórum ísnøgðum norðarlaga á landgrunninum undir seinastu ístíð? Vit vita tað ikki, so hetta eru enn bert leysar gitingar.

Nýggj botnkort, men ikki sjókort

Hesi nýggju botnkortini, sum higartil bert hava verið nýtt í teldusimuleringunum av streymi og aldum á Náttúruvísindadeildini, koma út í næstum sum partur av nýggjari skipan, sum er ætlað til bátar og skip, ið felagið Munin mennir. Eisini verða innsavnaðu dáturnar partur av grundarlagnum undir nýggjum botnkortum, sum Jarðfeingi er í ferð við at framleiða til nýggja atlasíð, ið NÁM eftir ætlan gevur út í 2013.

Talan er kortini ikki um nýggj sjókort! Fram til seinasta ársskiftið hevði Farvandsvæsenset í Danmark einkaréttin til at gera sjókort í øllum ríkinum. Hesin stovnurin varð endaliga

Dæmi um uppmáting við fleistrálu-ekkoloddi, sum Landsverk hevur gjørt av farmaskipinum Ólavi Gregersen, sum sakk í 1984 og liggur á botninum við Flesjarnar í Tangafirði. Mynd: www.landsverk.fo

avtíkin um ársskiftið, og einkarétturin til at gera sjókort liggur nú hjá Kort og Matrikelstyrelsen í Danmark. Hetta merkir, at botnkortini, sum føroyskir stovnar framleiða, lögfrøðiliga ikki eru til at sigla eftir. Tó skal nevast, at Landsverk ger mátingar av dýpinum til viðlíkahald av sjókortum í havnum og innsiglingum.

Innsavnaðu dáturnar

Tað er Havstovan, sum hevur savnað inn og góðskutryggað dýpdarmátingarnar eftir slóðini hjá rannsóknarskipinum Magnusi Heinasyni síðani 1999 og hevur latið tey til Náttúruvísindadeildina. Eisini eru líknandi

mátingar eftir slóðini hjá vaktar- og bjargingarskipinum Tjaldrinum í ár 2000 og mátingar hjá Landsverki inni á firðunum. Hetta eru alt mátingar, sum eru gjørdar við vanligum einstrálu-ekkoloddi.

Í savninum á Náttúruvísindadeildini eru eisini dýpir frá sonevndum 3D seismiskum kanningunum eystur av Munkagrundinum og í Hetlandsrennuni. Hetta eru sera neyvar mátingar, sum eru tókar fyri hvørjar 10 m í kannaðu økjum, sum Jarðfeingi hevur lagt til rættis til hetta serliga endamálið.

Tøku mátingarnar hjá Landsverki eru í stóran mun frá 1980-árunum, tá ið Landsverk, ella Landsverkfrøðingurin,

ið stovnurin kallaðist tá, hevði bát siglandi aftur og fram í firðunum við 10-20 m ímillum slóðirnar. Í nøkrum støðum, serliga í havnarløgum og har sum stórar útbyggingar hava verið, eru slóðirnar enn tættari. Landsverk hevur fyrr givið hesar mátingarnar út í máliborðskortum, og tey eru eisini at síggja á korttænastusíðuni www.kortal.fo.

Framtíðar botnkort

Í dag eru ekkoloddi, sum hava fleiri strálur og kunnu gera munandi neyv-ari mátingar. Fyri nøkrum árum síðani útvegaði Landsverk sær eitt av hesum fleistrálu-ekkoloddunum. Tólið hjá teimum hevur 240 strálur og mátar neyvt í einari breiðari slóð undir bátinum. Nýggju mátingarnar eru so mikið neyvar, at burturblivnar súkkur og annað burturkast, sum liggur á botninum, síggjast á nýggju kortunum. Útgerðin hjá Landsverki er serliga ætlað til innaru leiðirnar og er best egnað til dýpir grynri enn 70 m. Á hesum dýpinum er mátaða slóðin heilar 245 m breið.

Í nýggja rannsóknarskipinum, sum væntandi verður farið undir at byggja í næstum til Havstovuna, er lagt upp til, at slík útgerð ætlað til djúpan sjógv verður ísett. Tað verður byrjanin til næsta ættarlið av há-neyvum botnkortum fyri føroyska sjóøkið.